Nejrozšířenější pohlavní nemocí je virus HPV. V Česku se proti němu očkuje stále více chlapců

30.11.2023 - Petr Lesenský | Dýcháme

V průběhu života se s ním setká až 8 z 10 lidí a je častou příčinou rakoviny děložního čípku.

Ačkoliv se virus HPV častěji spojuje se ženami, rizikem je i pro muže. Nejen, že je papilomavirus původcem nepříjemných genitálních bradavic, mnohdy také vede ke vzniku nádorů konečníku či penisu. Víte, jak se dá HPV bránit? Jsou všechny typy tohoto viru nebezpečné? A mohou ženy s HPV vůbec otěhotnět?

Ve spojitosti s riziky nechráněného pohlavního styku se obvykle mluví o infekci HIV, chlamydiích, syfilisu či kapavce. Nejčastější pohlavně přenosnou infekcí je přitom virus HPV (zkratka anglického označení human papillomavirus). A to do té míry, že se s ním alespoň jednou za život setká až 80 % sexuálně aktivních lidí.

V Česku zemře na nádor děložního čípku každý den jedna žena

Přestože v současné době známe více než sto typů HPV, většina lidí ani netuší, že v těle některý z nich má. *„Velká část nakažených nevykazuje vůbec žádné příznaky a virus u nich v horizontu šesti měsíců až dvou let spontánně vymizí,“* říká **MUDr. Kateřina Veselá, Ph.D.**, ředitelka reprodukční kliniky **REPROMEDA**, s tím, že jiné typy HPV nesou jen nízké riziko a nevyvolávají nádorové bujení, přesto lidem dokážou přivodit řadu potíží, například nepříjemné genitální bradavice. *„Infekce s vysokým rizikem však způsobují závažnější změny buněk, z nichž se může vyvinout karcinom. A to nejen u žen, ale také u mužů,“* varuje lékařka. Papilomaviry je způsobeno přes 70 % nádorů v oblasti konečníku, 60 až 70 % nádorů nosohltanu nebo některé případy rakoviny penisu. Přesto nejčastějším nádorovým onemocněním spojeným se zákeřným virem zůstává rakovina děložního čípku, na niž každý rok umírá v Česku až 400 žen.[1]

Definovat inkubační dobu je v případě nákazy lidským papilomavirem nesnadné. Uvádí se, že typy viru s nízkým rizikem se projeví do tří měsíců, u HPV s vysokým rizikem to však takto určit nelze.

Nakazit partnera je snadné, přenos hrozí i na dítě

Nakazit se HPV virem je poměrně jednoduché. Infekce je přenosná především pohlavním stykem, ale na pohlavní orgány se může dostat také z rukou či úst. Ochrana za pomoci kondomu je tak účinná pouze asi ze 70 %. Stejně jako u jiných pohlavně přenosných nemocí navíc i v případě papilomaviru hrozí riziko přenosu z matky na dítě.

To je však naštěstí v případě HPV nízké.[2] *„U pacientek s genitálními bradavicemi se ve velmi vzácných případech tyto výrůstky objeví také v krku novorozenců. Tento závažný stav se nazývá respirační papilomatóza a vyžaduje laserovou operaci, aby bradavice neblokovaly dýchací cesty dítěte,“* přibližuje **MUDr. Kateřina Veselá.** *„O vlivu HPV na fertilitu žen se toho prozatím příliš neví. Nicméně se zdá, že má jeho přítomnost negativní vliv na parametry spermiogramu a může také do jisté míry ovlivnit i vývoj a implantaci embrya. Také je zde vyšší riziko potratu či předčasného porodu,“* dodává lékařka s tím, že je však třeba v této oblasti provést další studie, kterých v současnosti k dispozici příliš není.

Před porodem je vhodné bradavice odstranit

Pokud jde o samotný porod pozitivní ženy, v případě, kdy genitální bradavice blokují porodní cesty, se obvykle přistupuje k císařskému řezu. Obecně se doporučuje před porodem viditelné bradavice odstranit, aby se snížila dávka přítomného viru a s ní také riziko, že dojde k přenosu na dítě během jeho příchodu na svět. Zajímavostí je, že ačkoliv je u těhotných žen riziko výskytu přednádorových změn na čípku vyšší než u žen negravidních, po porodu u značného množství z nich dochází ke zlepšení tohoto stavu.

Mezi mladými Čechy roste zájem o očkování

A jak se nákaze bránit? K prevenci proti onemocnění patří kromě stálosti partnera a používání kondomu také očkování. Na to budou od příštího roku všem lidem od 11 do 15 let přispívat pojišťovny, které dosud vakcínu hradily pouze třináctiletým a čtrnáctiletým.

Očkování proti HPV v Česku využívají více dívky. Každý rok to je mezi 60 až 70 %. Pomalu však zájem narůstá rovněž u chlapců. ÚZIS predikuje, že pro rok 2022 to bude 48,7 procenta, což je nejvíce od roku 2017. Přestože je očkování nejefektivnější u lidí, kteří ještě nejsou sexuálně aktivní, využít ho mohou i starší. Případnou infekci sice nevyléčí, brání však tomu, aby se jí poté člověk znovu nakazil.

https://www.dychame.cz/nejrozsirenejsi-pohlavni-nemoci-je-virus-hpv-v%E2%80%AFcesku-se-proti-nemu-ockuje-stale-vice-chlapcu